

at han havde modtaget Sakramentet vedblev han med en for dem alle uforklarlig og tilsidst uhyggelig Haardnakkethed at forsikre, at han havde levet ærligt af sine Hænders Gerning og døde som en fattig Mand.

Paa hans Begravelsesdag var Børnene for sidste Gang samlede i det gamle Hjem, og her kom det ved Middagsmaaltidet efter Jordfæstelsen til et pinligt Optrin i den samme Stue, hvorfra de nylig havde baaret Faderen bort. Som Protest mod Tyges egenmægtige Optræden paa Kirkegaarden udelukkede de andre Søkende ham fra Samtalen, idet de gennemførte en fuldstændig Tavshed overfor ham. Navnlig Byraadsmanden lod sig under hele Maaltidet ikke fravriste en Stavelse, skønt Tyge havde Plads ved Siden af ham; og Katrine — Præstefruen — der sad paa den anden Side af ham og var den egentlige Anstifter af Komplottet, vendte sig bort og fnøs hver Gang han sagde et Ord til hende. De yngre Søkende fulgte efterhaanden Eksemplet. Jørgen Skolelærer holdt sig dog ogsaa ved denne Lejlighed godmodigt udenfor Striden og gjorde et kluntet Forsøg paa at mægle.

Tilsidst rejste Tyge sig med Heftighed fra Bordet, og lidt efter lod han spænde for og kørte bort uden Farvel.

Vreden gik ham dog af Blodet endnu mens han var paa Vejen til Stationen. Den Tid var forbi, da han for Alvor kunde blive opbragt paa sine Søkende. Dertil misundte han dem for meget deres Uvidenhed om, hvad en Sejr som hans kostede.

Han havde tilkøbt sig sin Ungdoms Handlefrihed med et ulykkeligt, barnløst Ægteskab, og han havde ikke siden vovet at lade sig skille for ikke at sætte noget af den Popularitet paa Spil, som var en handlende Politikers daglige Brød. Et ømt Kærlighedsforhold til en ung Kvinde af det bedste københavnske Selskab havde han af samme Grund maattet skjule; og da den unge Pige tilsidst tog Livet af sig af Skam, havde han i sin Fortvivlelse nær gjort hende Følgeskab i Døden. Og dette var ikke det første og blev ikke det sidste Menneskeoffer han med tungt Hjerte havde bragt for sin Vaabenlykke. Politik var en blodig Haandtering. Det galdt en daglig Forsvarskamp baade mod Fjender og Venner — og de sidste var ofte de farligste. Den Misundelse, der havde fulgt ham paa Foden fra den første Gang han vandt Bifald paa en Talerstol; det hyænelumske Had, der laa paa Lur hos flere af hans nærmeste Partifæller for at styrte sig over ham ved det mindste Fejlgreb; hans egen Spøgelsefrygt for de uhaandgribelige Magter, der vilde kunne fælde ham før Sejren var vunden og det nye Rige grundlagt: Folkets Mistro og Folkets Fordomme eller nye Tidens Modstrømme — det gjorde ham altsammen til en nattevaagen Mand, der sov i Rustning.

Fra sin Agestol saa han ud over den fattige Egn, hvor han som ung havde gaaet ensom omkring i uskyldige Digterdrømme. Det havde været en lykkelig Tid. I sine trætte og haabløse Øjeblikke, naar han digtede sit Liv om, ønskede han altid, at han endnu sad fattig og ukendt paa et Kvistkammer og kunde løfte sig op over Livets Grumhed ved at skrive lystige Satirer og Elskovsviser. — Men der gik ingen Vej tilbage for ham længer!

Det var en saadan modløs Stemning, der havde overvældet ham derude ved Faderens Grav. Nu kom den igen over ham ved denne uhyggelige Afsked med det gamle Hjem. Saa grimt skulde det altsaa opløses, dette gode Hjem, som Forældrene havde holdt sammen paa med livslang Selvforsagelse, og hvor de nu saa ufordragelige Sø-

skende var vokset op ved hinandens Side under Moderens milde Øjne som Planter i en Solbænk!

Søren Smed og Ane-Mette har nu i mange Aar ligget Side om Side i Enslev Kirkegaardsjord, og hvad de efterlod heroppe af godt og ondt vokser allerede videre hos en ny, en tredje Slægt, der kun kender deres Liv som et udsmykket Familiesagn. I Aviserne mindes de to Gamle regelmæssigt hver Gang Tyge Enslevs Levnedsløb paa ny fortælles. Ogsaa deres Billeder ses undertiden i Bladene. Herfra gik de over i selve Verdenspressen den Julidag i Aarhundredets Begyndelse, da Tyge blev Minister i Folkets første Ministerium.

Hin historiske Dag kunde Jørgen Skolelærer ikke holde sig hjemme for Uro og Spænding. Man ventede Ministerudnævnelserne i Løbet af Formiddagen, og straks om Morgenen tog han ind til Kolding for at være Nyhedskilden nærmere. Fra enkelte Huse var der allerede stukket Flag ud, da han fra Stationen skridtede op gennem Hovedgaden mellem to blaaøjede Studenter med hvide Huer paa det lokkede Haar — hans Sønner.

Han traf sin Broder og Svigerinde alene i Familiens Dagligstue og fik en meget kølig Modtagelse hos dem begge. Den forhenværende Byraadsmand, for nylig udnævnt til Kancelliraad af den afgaaede Regering i Anledning af et Jubilæum, desuden hædret af Befolkningen med en Sølvvinkande paa Grund af Fortidens Fortjenester, levede i Virkeligheden nu som en fredløs Mand deri Byen. Han var med Alderen bleven mager og gul i Huden og havde faaet Munden fuld af falske Tænder. Desuden havde han lagt sig forgyldte Stangbriller til, som gav det blankt barrede Ansigt et prælatagtigt Udseende, hvad ogsaa udtrykkeligt var tilsigtet. Siden det var hændet ham, at han af flere af sine egne politiske Meningsfæller havde hørt sin Broder Tyges forhadte Navn nævne med Anerkendelse, havde han sluttet sig mere og mere til et lille Samfund af Fromme, hos hvem al Døgnets Larm og navnlig al Tale om Politik var handlyst.

Han modtog da ogsaa Broderen med en Bemærkning, der paa Forhaand afviste enhver Diskussion om Dagens store Begivenhed.

„I faar altsaa nu jeres Vilje,“ sagde han i verdensfjern Tone. „Du kender mine Anskuelser, saa det er ikke værd vi taler mere om det. Naar Tiden kommer, vil vi faa at se, hvem af os der havde Ret.“

Middagsmaaltidet forløb saa højtideligt som en Altergang. Nede paa Gaden var der til Gengæld et usædvanligt Liv. Løbesedlerne med Ministerlisten var kort forinden bleven spredt omkring i Byen. Tyges Udnævnelse, der iøvrigt havde været sikkert ventet, var nu officiel. Man kunde høre Folk raabe hans Navn til hinanden over Gaden.

Kancelliraaden, der præsiderede for Bordenden med Guldbriller og Kalot, lod ganske uberørt af det hele Røre. Han underholdt sine Brodersønner med nogle langtrukne Erindringer fra sin Ungdoms Læreaar i Tyskland, som de ikke ved denne Lejlighed hørte for første Gang. Hans egen Søn, der var Bestyrer af Forretningen og i et og alt hans foryngede Spejlbillede, efterlignede i Begyndelsen med Held sin Faders ophøjede Ligeegyldighed, men kunde i Længden ikke dy sig for at blotte Gifftanden. Han maatte engang rejse sig fra Bordet, fordi Butiksklokken ringede, og da han vendte tilbage bemærkede han med Øjne, der lyste af ond Tilfredsstillelse, at ogsaa en Slægtning af den fortrukne Sidse Rullekone i Baggaden efter Sigende skulde være bleven Minister.

Husets unge Datter, Rosalia, begreb ikke Aarsagen til den sære Stemning, der herskede ved Bordet. Hun var en køn lille Brunette, hvis Aabenmundethed og hele frimodige Væsen var baade Forældrenes og hendes Broders daglige Bekymring. Hun havde aldrig set sin københavnske Farbroder, og det var hende derfor — som hun sagde — saa inderlig knusende revnende ligegyldigt, at han nu var bleven Minister. De bar jo ikke engang det samme Navn. Hun havde det i saa Henseende ganske som sine to Studenterfætttere, der heller ikke interesserede sig for Politik, og hos hvem kun Ærbødigheden for Faderen og Respekten for den værdige Onkel holdt det ungdommelige Humør i Tømme. I deres unge Sjæle havde den tunge Slægtsarv fra Søren Smeds Trængselsdage endnu ikke fundet nogen Rugeplads. Alle tre var de lykkeligt uvidende om de Sindets Giftstoffer, der formærkede Tilværelsen for de andre. Deres Tid var endnu ikke kommen.

Straks efter Bordet gik de to Gamle deres vante Gang ned paa Kontoret, mens Studenterne og Kusinen tog ud paa en Spaseretur. Jørgen Skolelærer satte sig paa sin hævdvundne Plads i Sofaen med sin store Træpibe, og uden at nogen af dem vidste det, talte de længe om en af Byens ældre Borgere, der var kommen ulykkelig afdage ved et Fald fra en Trappe.

Kancelliraaden sad foran Skriverbordet og lod, som om han var optaget af at gennemse nogle Regninger og sammmentælle Tal. Skolelæreren sad tungt hensunken i sig selv og bakkede paa Piben uden at mærke, at den var gaaet ud. Der var for ham det underlige ved det store, der var sket, at han i sine Tanker havde oplevet det altsammen for længe, længe siden. Fra sin Ungdom havde han drømt begejstret og lykkeligt om denne Sejrens Dag, havde forestillet sig baade den flagsmykkede By og Røret i Gaderne og de mange glade Ansigter. Kun een Ting var anderledes: han selv, hans egen Glæde, der var forvandlet til Uro og Bekymring ved Tanken om Tyge. Trods megen Grublen og anstrengt Nattevaagen ved Bedepult og Bibel fattede han ikke, at den Alseende, for hvem Hjertets dybeste Afgrunde var som den klareste Dag, havde udvalgt et Menneske som Tyge til Fører for et kristent Folk i dets Kamp for Frihed og Retfærdighed. En Frafalden, en Vellystning. Paa sine Knæ havde han ofte bedt Gud om at oplyse ham.

Pludselig hørtes der Musik henne i Gaden. En demokratisk Vælgerforening trak i Procession gennem Byen paa Vej til den folkelige Forsamlingsbygning, hvor Sejren skulde fejres med en Fest.

Jørgen Skolelærer vilde rejse sig for at gaa til Vinduet; men da han saa, at Broderen ikke rørte sig, blev ogsaa han siddende. Toget kom nærmere. Messinglarmen klang mod Ruderne. Det var en Fædrelandssang der blev spillet, og mange af Følget sang begejstret med.

„De Folk er nok allerede bleven fulde,“ bemærkede Kancelliraaden bøjet over sine Papirer.

Da Toget naaede udfor Huset, raabte en af Deltagerne demonstrativt: „Leve Tyge Enslev!“ Og øjeblikkeligt svarede Folkemængden med et rungende Hurra.

Jørgen Skolelærer skottede frygtsomt bevæget over til sin Broder. Men ved Synet af dennes dødhvide, fortrukne Ansigt tog han Blikket til sig og slog det skamfuldt ned.

„Ser jeg selv saadan ud?“ tænkte han og blev brændende rød.

Han havde endnu denne sidste Nat ligget paa sine Knæ og anraabt Gud om dog at afvende